

SAKSFRAMLEGG

Sakshandsamar: Tone Ramsli	Arkivkode: FE-026, FA-M50
Arkivsaksnr: 09/544	Løpenr: 09/2894
Sakstype: Politisk sak	

SAKSGANG			
Styre, utval, komité m.m.	Møtedato	Saksnr.	Saksbeh.
Personal og økonomiutvalet	26.11.2009	073/09	TR
Kommunestyret	10.12.2009	060/09	IER

BIR AS - EINERETT TIL LOVPÅLAGDE OPPGÅVER INNAN AVFALLSOMRÅDET.

26.11.2009 PERSONAL OG ØKONOMIUTVALET

Handsaming i møtet:

Marit Aase (Krf) sette fram følgjande framlegg:

”Samnanger kommune gjev med dette einerett til BIR AS til å utføra kommunen sine plikter i samsvar med Forureiningslova § 30, jmf. Forskrift om offentlige anskaffelser §1-3 (2) bokstav h. Eineretten kan vidare tildelast frå BIR AS til 100% eigde dotterselskap som fyller vilkåra for å vera eit offentleg rettsleg organ”

Det vart røysta over framlegget som vart vedteke med 3 mot 1 røyst.

PØ-073/09 VEDTAK:

Samnanger kommune gjev med dette einerett til BIR AS til å utføra kommunen sine plikter i samsvar med Forureiningslova § 30, jmf. Forskrift om offentlige anskaffelser §1-3 (2) bokstav h. Eineretten kan vidare tildelast frå BIR AS til 100% eigde dotterselskap som fyller vilkåra for å vera eit offentleg rettsleg organ.

10.12.2009 KOMMUNESTYRET

Handsaming i møtet:

Det vart røysta over framlegget frå PØ og dette vart samrøystes vedteke .

KS-060/09 VEDTAK:

Samnanger kommune gjev med dette einerett til BIR AS til å utføra kommunen sine plikter i samsvar med Forureiningslova § 30, jmf. Forskrift om offentlige anskaffelser §1-3 (2) bokstav h. Eineretten kan vidare tildelast frå BIR AS til 100% eigde dotterselskap som fyller vilkåra for å vera eit offentleg rettsleg organ.

.....

Dokument som er vedlagt:

Aksjeeigaravtale vedk. BIR AS

Informasjon til komm. vedk. einerett til BIR for levering av avfall

Organisering av BIR, informasjon til eigarkommunane

Kva saka gjeld:

BIR har i skriv dagsett bedt om at det vert fatta likelydande vedtak i alle eigarkommunane om å gje BIR einerett til å utøva eigarkommunane sine lovpålagte oppgåver innan avfallsområdet.

I skrivet står:

Bakgrunn

BIR DA ble etablert i 1994 av sju kommuner med en felles målsetting om at selskapet skal ivareta eierkommunenes lovpålagte renovasjonsansvar etter forurensingsloven. Senere er Sund og Kvam kommet inn som eierkommuner, og BIR eies i dag av Askøy, Bergen, Fusa, Kvam, Os, Osterøy, Samnanger, Sund og Vaksdal.

Ansvarer som ble delegert til BIR fra eierkommunene innebar at selskapet overtok ansvaret for husholdningsrenovasjonen i eierkommunene. Det betyr at BIR skal sørge for innsamling og behandling av husholdningsavfall.

I 2001 ble selskapet omdannet til et aksjeselskap, og ble samtidig organisert som et konsern der BIR AS er morselskap. Konsernet har en todelt struktur, der datterselskapene enten ivaretar det lovpålagte ansvaret for husholdningene, eller er selskap som deltar i konkurransemarkedet for næringsavfall (bedriftsmarkedet.) Dette fremgår av aksjeeieravtalens punkt 1, se vedlegg.

Gjennom aksjeeieravtalen fremgår det også at konsernet skal sikres tilgang til avfall, og sikre at kommunenes forpliktelser blir utført iht. forurensningslovens § 30. Dette er selve grunnpillaren i etableringen av BIR slik det fremgår ovenfor.

Saksfremstilling, oppsummert

Av aksjeeieravtalens punkt 3 fremgår det at eierkommunene forplikter seg til å levere alt 'forbruksavfall' til forbrenningsanlegget. Også kildesortert avfall skal tas hånd om av BIR. (Begrepet 'forbruksavfall' er endret til 'husholdningsavfall' etter endring av Forurensningsloven i 2004.)

Egenregi kontra tildelt enerett

Denne delen av aksjeeieravtalen, 'levering av alt forbruksavfall,' er siden etableringen av BIR blitt utført gjennom tildeling av oppdrag (avtaler) i såkalt *egenregi*. Egenregi er et ulovfestet unntak fra Lov om offentlige anskaffelser som gjelder når den som tildeler oppdragene er et offentlig eid selskap, og når '*det alt vesentlige*' av omsetningen i selskapet som får tildelt oppdraget kan henføres til den offentlige eieren (eller eierne). Denne avtaleformen har lenge vært rådende innen avfallsbransjen.

Alternativt kunne eierkommunene fått utført oppgavene gjennom tildeling av '*enerett*,' men slikt vedtak ble ikke fattet eller kunngjort ved etableringen av BIR AS. Enerett kan tildeles offentlig eide virksomheter som '*tjener allmennhetens behov*,' og der virksomheten ikke er av '*industriell karakter*.' Eneretten setter ikke tilsvarende krav til at '*det alt vesentlige*' av omsetningen skal kunne henføres til den offentlige eieren.

For at et forbrenningsanlegg i en oppstartfase skal kunne utnytte kapasiteten best mulig, er det nødvendig å ha en høyere andel næringsavfall enn hva egenregiavtalen tillater. Inntil husholdningsavfallet fra BIR sine eierkommuner bruker hele, eller *det alt vesentlige* av kapasiteten i anlegget, må derfor oppgavene kunne utøves som tildelt enerett. Denne problemstillingen oppsto ved bygging av forbrenningsanleggets linje I og vil oppstå nå ved bygging av linje II.

Markedsutvikling, rettsutvikling og nye juridiske avklaringer

Frem til nå har det vært uproblematisk at oppdrag for eierkommunene har vært utført i egenregi. I praksis har egenregiavtalene fungert som tildelt enerett. Gjennom utvikling av større markeds konkurranse på avfallsområdet, har det de siste årene imidlertid vært flere saker der spørsmålet om egenregi og enerett er blitt prøvd rettslig. Sakene har resultert i flere sentrale avklaringer i forhold til regelverket.

Rettsutviklingen på området tilsier i dag at en enerett anses mer egnet for fremtiden enn egenregi. Dette både av hensyn til åpenhet og ryddighet, og for å oppnå større forutsigbarhet med hensyn til avfallstilgang og kapasitetsutnyttelse i forbrenningsanlegget. Derfor er det nå et behov for å konkretisere at den tidligere tildelingen fra eierne til BIR AS er en enerett.

Ved fornyelse av avtalene mellom BIR AS, og de døtre som skal utføre de lovpålagte oppgavene, bør dette etter dagens lovforståelse også skje gjennom tildeling av enerett.

Styret i BIR AS anbefaler at eierkommunene fatter følgende likelydende vedtak:

”..... kommune tildeler herved enerett til BIR AS til å utføre kommunens forpliktelser iht. Forurensningsloven § 30, jfr anskaffelsesforskriften § 1-3 (2) bokstav h. Eneretten kan videre tildeles fra BIR AS til 100 % eide datterselskaper som oppfyller vilkårene for å være offentlig rettslig organ.”

Styret vil be om at et positivt vedtak kunngjøres på hjemmesidene til den enkelte eierkommune.

Merknader:

Rådmannen har ikkje noko å merkja til saka og rår til at kommunen fattar vedtak i tråd med forslaget frå styret i BIR

